

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

HET VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 1930 OP HET MAATSCHAPPELIJK VERWEER

Sedert 1930 reeds zijn er stemmen opgegaan om de wijziging te vragen van de wet op het Maatschappelijk Verweer. In de laatste maanden en vooral sedert het congres van Luik, heeft men in zekere kringen de noodzakelijkheid van deze vormverandering als meer dringend gevoeld.

Een o.i. merkwaardig en meldenswaardig document dienaangaande is het verslag van de heren J. Van de Bossche en A. Fettweiss. Dit werd geïnspireerd door het vroegere verslag van de heren Braffort en Cornil en gepubliceerd in de Revue de Droit Pénal et de Criminologie (XXX, n° 3, XII-49, 234-288).

Schematis worden de misdadigers ingedeeld in normalen, krankzinnigen en abnormalen. Hoewel wij het met de auteurs eens zijn, dat enkele concrete gevallen, als grens- en overgangs-gevallen te zien, wel steeds moeilijk zullen te classificeren zijn, toch lijkt ook ons dit theoretisch onderscheid bruikbaar. Ten minste als men dan weer concreet aanneemt, dat « normaal » zijn degenen wier plaats is in de gewone gevangenis; dat « krankzinnig » zijn degenen die thuis horen in een psychiatrische inrichting; terwijl de abnormalen eigenlijk noch hier noch daar op hun plaats zijn.

Wij willen enkele beschouwingen mededelen over het regime en van de krankzinnigen en van de abnormalen. De normalen worden hier onverlet gelaten.

I. Over de krankzinnigen.

De krankzinnigen zouden wij ook gaarne onbesproken gelaten hebben. Hun studie behoort de psychiatrie. De strafrechtswetenschap bespreekt hun geval vooral voor zover de door hen gestelde daden aanleiding kunnen geven tot schadevergoeding aan derden. Gezien echter de verslaggevers er wel over spreken, menen wij dat het gepast, ook ons standpunt daarin mede te delen. Heel goed vinden wij blz. 264 en 273 :

« C'est ainsi que si un individu était aliéné au moment où il a commis le crime, il bénéficiera de toutes façons d'un acquittement ou d'un non lieu.

» Pour l'aliéné c'est un malade, qui doit être traité uniquement comme tel.

» L'importance du crime ou du délit, commis par un aliéné ne doit jouer aucun rôle, quant à la

» fixation de la durée du traitement, exclusivement » curatif et médical, qui doit être le sien. »

Dat is heel eenvoudig, natuurlijk veel te eenvoudig, omdat krankzinnigen kunnen gevaarlijk zijn.

De krankzinnigen, welke niet gevaarlijk zijn, doch in een kliniek moeten behandeld worden, en de krankzinnigen, die enkel voor zichzelf gevaarlijk zijn, zullen door de huisdokter naar een psychiatrische inrichting verwezen worden. De geneesheer stelt de opname voor aan de familie, gezien de zieke zelf, in zijn geval, moeilijk een beslissing zal kunnen nemen. De familie neemt dan het besluit de zieke al dan niet te plaatsen. De tussenkomst van de wet van 1850-1873 zou geheel overbodig zijn, ware de collocatie niet vereist, opdat de onderhoudskosten van het verblijf in de inrichting zouden gedekt worden door het Gemeen Fonds. Bij deze gelegenheid stippen wij nogmaals het onjuiste aan van die toestand, waarvan de min-begoeden het slachtoffer zijn. Ook voor hen moet de afschaffing gevraagd worden van de wet 1850-1873, als de collocatie enkel moet dienen om de onderhoudskosten te verevenen.

Wat betreft de gevaarlijke krankzinnigen vinden wij twee teksten, die tot nadenken stemmen, blz. 286 en 265 :

« A nos yeux il est nécessaire de maintenir intact » le principe nulla paena sine lege, et ce tant pour » l'anormal que pour l'aliéné, qui n'ont pas encore » délinqué. Aussi longtemps qu'il ne sera pas possible » ante delictum, de déterminer avec une certitude » absolue le degré de périculosité d'un aliéné... toute » peine et toute mesure coercitive de défense sociale » doivent être écartées à leur égard.

» Admettre le contraire pourrait rendre possible » les atteintes les plus flagrantes à la liberté individuelle. »

« Certes la société se doit de colloquer l'individu qui » n'a pas délinqué, mais dont l'état mental révèle » qu'il pourrait devenir agressif. En ce qui le concerne, nous pouvons présumer qu'il est dangereux, » mais nous n'en avons pas la preuve absolue. Pour lui » existe la collocation administrative des lois de 1850-1873 et elle doit suffire. »

Dus de krankzinnigen die een delict pleegden, zouden vallen onder toepassing van de wet van 1930. Die nog geen delict pleegden en toch gevaarlijk zijn, onder toepassing van de wet van 1850-1873. Bezien wij dit alles wat nader.

a) Welke zijn de criteria van de gevaarlijkheid? Blz. 266 :

« A notre sens il faut d'ailleurs souligner que l'on » ne dispose d'aucun procédé scientifique certain, pour » mesurer le degré précis de périculosité sociale qui » existerait chez un individu, qui n'a commis aucune » infraction. Un tel examen serait fatalement arbitraire. »

Het is helaas waar dat men in menig geval aangewezen is op zijn ondervinding en intuïtie, om de graad van gevaarlijkheid te beoordelen, meer dan op enige maatstaf met absolute wetenschappelijke waarde. Maar dit is waar zowel vóór als na menig delict.

Nemen wij nochtans aan, dat de wet van 1930 niet van toepassing is op gevaarlijke krankzinnigen, zolang zij geen misdrijf pleegden. Wij vragen ons dan af welk « examen fatalement arbitraire » dan plots voldoende geacht wordt om automatisch de wet van 1850-1873 toe te passen. Is er hier soms geen zware en langdurige vrijheidsberoving?

b) Welke misdrijven moeten of mogen de krankzinnigen plegen om te ontsnappen aan de wet van 1850-1873, om te vallen onder de toepassing van de wet van 1930? Blz. 268 :

« Même un délit pour lequel le code pénal n'aurait » prévu qu'une simple amende, peut constituer un » symptôme suffisant du danger social de son auteur. » Nous croyons qu'il n'y a pas d'inconvénient à » admettre la possibilité de colloquer ou d'interner » pour les délits les plus minimes. »

De auteurs gaan zelf nog hel wat verder. Blz. 269 :

« Par contre la loi de défense sociale doit pouvoir » s'appliquer en cas de délits involontaires, parce- » qu'une imprudence ou une inattention particulière- » ment lourde peuvent être le fait de dangereux » défectueux mentaux. »

Er zijn er zelfs, die door waangedachten gedreven, weigeren hun belastingen te betalen.

c) Dit krijgt een heel bijzondere betekenis, wanneer wij de feitelijk bestaande toestand nagaan.

Verondersteld wordt een vrouw welke met een keuken-kapmes haar man op het hoofd slagen toebrengt, zodoende strafrechtelijk een moordpoging doet.

Wanneer de familie meent dat de vrouw krankzinnig is, raadpleegt zij de huisdokter en via de burgemeester belandt de vrouw in een psychiatrische inrichting, onder het regime van de wet van 1850-1873.

De familie had het abnormale niet ingezien en roept de politie. Zo de vrouw zwaar ziek is en een onsamenhangende uitleg geeft, roept de politie de geneesheer van de gemeente en de vrouw belandt in een psychiatrische inrichting via de burgemeester, onder het regime van de wet van 1850-1873.

Ofwel is de vrouw niet zo opvallend ziek, volgt proces-verbaal, tussenkomst van procureur, onderzoeksrechter, wetsdokter en raadkamer, psychiatrische commissie met opname in een psychiatrische inrichting, onder het regime van de wet van 1930.

Dit is een heel banaal en met varianten heel vaak voorkomend geval. Doch is dit alles wel logisch?

d) Des te meer dat er practisch geen verschil kan zijn tussen de behandeling volgens de wet van 1850-1873 en de wet van 1930, waar het gaat om dezelfde zieken. Of meent men dat de vrijheidsberoving zoveel zoeter is aan deze kant van de hof dan aan gene andere zijde? Zoveel zoeter als men geplaatst wordt door de burgemeester, dan als men geplaatst wordt door de commissie?

Als besluit van dit eerste deel zouden wij willen vragen, zowel de wet van 1850-1873 als de wet van 1930, voor zover ze toepasselijk zijn op gevaarlijke krankzinnigen, te willen herzien op een heel andere grondslag.

Deze zal echter wel niet zo gemakkelijk te vinden zijn. Eenerzijds laten de geneesheren graag « hun » zieken spoedig opnemen, zij staan deze ongaarne af aan het gerecht, die voor hen het repressieve tegenwoordigt. Des te meer dat ze het gevoelen hebben — en zeer terecht — dat ze tot hiertoe zich niet zo slecht van een zeer verantwoordelijke taak gekweten hebben in het belang van de zieken en van het maatschappelijk verweer.

Anderzijds staat het gerecht even ongaarne « zijn » zieken af aan de geneesheren, zonder verdere bemoeiingen : aan de geneesheren, voor wie het repressief aspect van zo weinig belang blijkt te zijn. Zo vinden wij blz. 265 :

« Mais le fou criminel par la perpétration du délit » s'est révélé particulièrement et positivement dangé- » reux. Dès lors la société peut et doit prendre à son » égard une attitude plus catégorique. C'est d'ailleurs » à la Justice seule, qu'il appartient de se prononcer » sur le principe de son irresponsabilité.

« A son égard un contrôle beaucoup plus sévère » doit s'exercer, quand il faudra apprécier s'il peut » être rendu à la vie sociale. »

Deze juristen vragen dus voor zich zelf het recht de opname te bevelen en het ontslag toe te staan van de zieken die ze toevallig te berechten krijgen en die « de toutes façons bénéficieront d'un acquittement ou d'un non lieu ».

II. Over de abnormalen.

Wij hebben hier op het oog die groep mensen, wier plaats noch in de gevangenis is, noch in de psychiatrische inrichtingen. Het is daarom begrijpelijk, dat de criminologen, geneesheren en juristen, die groep als uitermate lastgevend beschouwen, des te meer dat niettemin staande ze vaak recidiveren, er nergens voor hen iets voorzien is.

a) Welk procent dergelijke abnormalen zijn er eigenlijk onder de misdadigers? Het zal nog wel voor lang onmogelijk zijn dit bij benadering te bepalen. Eenerzijds omdat de maatstaf waarmede gemeten wordt, een enigszins wisselende grootte is. Anderzijds is voor de ene een geringe afwijking van die norm reeds voldoende om een ander ingrijpen te vragen dan de enkelvoudige gevangenisstraf, terwijl voor anderen de enkelvoudige gevangenisstraf alleen dan niet aangewezen is, wanneer de afwijking van de norm reeds eerder aanzienlijk is.

Men wil het wel eens zo voorstellen, als zouden de zgz. deterministen meer voelen voor de therapeutische maatregel, afgezien van de zwaarwichtigheid van de feiten, terwijl de zgz. spiritualisten meer zouden voelen voor een straf meer nauwkeurig afgemeten naar de fout. In dit laatste geval is de behandeling bijkomstig en mag zij nooit langer duren dan de naar de fout afgemeten vrijheidsberoving. Dit zal wel niet

helemaal juist zijn. Naar onze mening kunnen wij ons allen scheiden in twee groepen.

Enerzijds staan de zgz. repressieven. Deze eisen een straf. Hun argumenten zijn indrukwekkend, vooral waar zij het hebben over de afschrikwekkende invloed van de straf op de gemeenschap; doch zij overtuigen ons niet. Zij geven daarbij blijk van hun goede bedoelingen waar zij tevens een streng omschreven maximumstraf vragen. Anderzijds staan de zgz. therapeuten. Deze vragen een behandeling voor nagenoeg iedere misdadiger. Voor hen moet de vrijheidsberoving enkel zolang duren als de toestand van de misdadiger dit noodzakelijk maakt. De daarop volgende periode van beperkte of bewaakte vrijheid kan min of meer lang duren. Voor hen is de zwaarwichtigheid van de fout bijkomstig.

Deze laatste stelling is naar ons gevoelen en inzicht bijzonder behartenswaardig.

Het lijkt ons daarbij niet geheel onwaarschijnlijk, dat de bedoeling van de promotors van de wet van 1930 was, de gevangenen te ledigen ten voordele van psycho-paedagogische inrichtingen. Was in hun ogen de wet van 1930 niet bedoeld als een eerste stap naar de afschaffing van de gevangenen? In die zin zou de wet van 1930 een mijlpaal zijn op de weg naar een wet geheel geïnspireerd door de therapeutische houding. Zo vinden wij blz. 236-237 :

« C'est ainsi que le rapporteur Mr Vandervelde ci-tant le Docteur Vervaeck écrivait : « A côté des grands anormaux et des malades mentaux, qui se trouvent dans les prisons de Belgique et qu'une estimation très modérée permet d'évaluer à 15 ou 20 %, il est un pourcentage de 40 à 50 % d'inférieurs intellectuels et d'irréguliers ou anormaux, d'intoxiqués, nécrosiques, paludéens, etc. Quand aux nor-maux ou à ceux que l'on croit tels, la proportion ne dépasse certes pas le tiers de la population péniten-tiaire. »

Wij weten nu dat de heren onderzoeksrechters en psychiaters het begrip abnormaal zeer nauw genomen hebben, zodat enkel een kleine minderheid in aanmerking kwam. Daar waar de promotors 60 % therapeutisch ingrijpen verwachtten, werd enkel in 4 % der gevallen deze maatregel werkelijk voorgeschreven, nl. voor de krankzinnigen en de zo erg gestoorde, dat ze bijna met krankzinnigen kunnen gelijk gesteld worden.

Wij weten anderzijds dat de wet van 1930 zeer goede uitslagen gegeven heeft. Zo blz. 248 en 249 :

« On peut évaluer avec certaines chances d'ap-proximation à 15 % le taux de la récidive des anciens internés. »

« Le taux moyen de la récidive (voor de andere veroordeelden) est ici supérieur à 40 % » (1).

Is het in het licht van die gegevens niet verwonderlijk dat het voorstel V. d. B. en F., in plaats van aan te sturen op een verdere uitbreiding van het therapeutisch ingrijpen, daarentegen op een strenger repressie aanstuurt?

Ten ware wij toch tot een evolutie in de richting Vandervelde-Vervaeck konden besluiten uit volgende citaten, waaruit een oproep kan blijken voor een verbreding van het begrip abnormaal, waardoor de wet op een groter aantal delinkwenten toepasselijk zou worden, delinkwenten welke nu nog in de gewone gevangenen terecht komen. Blz. 240 en 251 :

« Les premiers résultats favorables obtenus et le fait que de toute évidence l'application de la loi ne risquait pas de vider les prisons au profit des établissements spéciaux ont fait admettre plus faci-lement que la responsabilité d'un inculpé soit con-

» sidérée comme suffisamment atténuée pour justifier » l'internement. »

« Il est clair que le législateur, dominé par le souci de ne pas utiliser une formule trop large, qui aurait » ouvert la porte aux abus, a finalement adopté des » termes trop étroits (erge geestesstoornis), qui ne » sont pas l'expression de sa volonté certaine. »

b) Wat betreft de expertise zelf, stellen V. d. B. en F. een wijziging voor, die zij overnamen uit het rapport Braffort en Cornil, welke voor de psychiaters geheel onaanvaardbaar is.

Hier willen wij erop wijzen dat het ons steeds weer stoort dat het psychiatersverslag in het bundel steekt en ter zitting besproken wordt in het bijzijn van betichte en vóór de schuld in al haar materiële en juridische modaliteiten vast staat. Men zou o.i. zonder veel moeite de rechtspleging kunnen splitsen : twee bundels opmaken, één juridisch en één persoonlijk. Uit de eerste zou al dan niet blijken of verdachte plichtig is aan de hem ten laste gelegde feiten, met de hele schakering van omstandigheden. Daarna eerst zou in dezelfde of in een volgende zitting de tweede bundel besproken worden. Na samenvoeging van beiden zou de rechter de uiteindelijk gepast geachte beslissing treffen.

Zo zou vermeden worden dat bv. een vrijspraak enkel gemotiveerd wordt door het gevoelen dat de persoon niet moet opgesloten worden; ofwel dat een persoon verantwoordelijk verklaard wordt enkel omdat het gevoelen bestaat dat hij van zijn vrijheid moet beroofd worden. O.i. zou het vonnis moeten aanstippen:

« X., gij hebt een daad gesteld, waardoor gij straf- » baar bevonden wordt volgens artikel van de » wet van, met als bezwarende omstandigheden » en als verzachtende omstandigheden..... Het » Strafwetboek voorziet voor dit misdrijf, in die om- » standigheden gepleegd een straf gevangenis en » boete.

» Gezien echter uit de stukken van uw persoonlijke » bundel blijkt dat zal voor u die straf van het » Wetboek vervangen worden door volgende beschik- » kingen..... »

c) Over de vergaande onbepaaldheid van de bevolen maatregel, zowel naar de vorm als naar de tijd.

Hier ontbrandt opnieuw de strijd tussen de twee reeds genoemde houdingen. Enerzijds staan de therapeuten die met het oog op de grote veranderlijkheid van de toestand van de persoon en de mogelijke veranderingen, welke zich kunnen voordoen in het midden waar de veroordeelde zal komen te leven, een vergaande onbepaaldheid vragen van de voorgestelde maatregel. Anderzijds staan de repressieven. Deze vragen voor ieder geval een vrijheidsberoving, welke enkel in uitzonderlijke gevallen voorwaardelijk zou mogen opgelegd worden. Daarbij vragen zij ook hier als tegengewicht een wel bepaald maximum.

Het komt ons weer voor dat het voorstel V. d. B. en F. geen stap is in de therapeutische richting. Zo blz. 276 :

« Ce serait négliger le point de vue de l'intimidation » sociale et individuelle, ce serait méconnaître la né- » cessité de faire comprendre à l'anormal, qu'il est » coupable, que de prononcer contre lui un interne- » ment sans imposer un minimum de privation de » liberté. »

Het wil ons verder voorkomen dat de auteurs in hun repressieve houding niet vrijuit zijn gegaan. Zij schijnen wel getwijfeld te hebben aan de juistheid en de verantwoording van deze houding. Zo op meerdere plaatsen menen zij er te moeten op wijzen, dat niet

zij tenslotte zó oordelen, maar dat zij zich schikken naar de drang van een onontwijkbare openbare mening. Ter staving twee citaten blz. 255 en 275 :

« L'opinion publique n'admet pas, que des anormaux, qu'elle tient pour responsables soient traités exclusivement en malades. Elle désire que l'aliéné soit soigné, mais elle se rebelle quand on prétend appliquer le même régime à des criminels qui »
 « Tout d'abord si la conscience sociale peut admettre sans objection que... elle serait dans l'état actuel des conceptions vivement heurtée par l'indétermination absolue d'une peine infligée à un coupable. Elle y verrait une absence de garanties tant pour la société que pour le condamné. »

Daar zij hier onvrij waren, hebben de auteurs de bekentenis niet kunnen ontlopen dat de diepere oorzaak van de repressieve houding op een heel ander terrein dan het juridische moet gezocht worden.

Zo zeggen zij, dat inderdaad de abnormale wel ziek is doch tevens plichtig (blz. 258). En omdat hij plichtig is moet hij worden « chatié, rééduqué, soigné et amendé » (blz. 266). Doch daarnaast vinden wij blz. 272 en 286 :

« La substitution — pour l'anormal non dangereux — de l'internement conditionnel, à la courte peine d'emprisonnement peut paraître illogique. Elle est à nos yeux commandée par l'impérieuse nécessité de le soustraire à une peine dont les effets peuvent être désastreux. »

« La peine spéciale de défense sociale ne se justifie pas davantage pour l'anormal, quand sa périculosité sociale ne l'exige plus. »

Wij zien dus, naar hun oordeel, de abnormaal « chatié, rééduqué, soigné et amendé ». Doch wanneer de persoon en abnormaal en niet gevaarlijk is, dan worde hij « soigné, rééduqué et amendé » of er worde niets gedaan, maar om geen reden mag hij worden « chatié ». Welk « examen fatalement arbitraire » zal het nu uitmaken wie wel en wie niet gevaarlijk is?

Mogen wij eruit besluiten dat ook de normalen niet mogen gestraft worden met vrijheidsberoving, daar deze voor hen ook vaak noodlottige gevolgen heeft en de normalen per definitie niet gevaarlijk zijn?

Tenslotte zullen zij dan steeds gelijk hebben, degenen die beweren dat iemand moet gepijnigd worden in de mate, dat hij gevaarlijk geacht wordt. Dit is in ieder geval een eerder primitieve houding.

Op een geëvolueerd peil zal het volstaan, dat de gevaarlijke persoon onschadelijk gemaakt wordt. Dit kan dan wel door de persoon als pijn ondergaan worden, maar er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit onschadelijk maken pijnlijk móét zijn of zelfs dat de pijn als een hoofdbestanddeel moet gezien worden van de te treffen maatregel. Waarom er niet naar getracht een maximum rendement te bekomen met een minimum pijn.

d) Door wie moet de maatregel opgelegd worden en wie moet de uitvoering ervan van nabij volgen?

Het zou weinig doelmatig zijn de uitspraak van de maatregel aan een ander rechtscollege toe te vertrouwen dan aan dit, welke over de grond der zaak uitspraak moet doen.

Daar wij voorstaanders zijn van een vergaande onbepaaldheid van de voorgestelde maatregel, ter behandeling van de abnormalen, zodat deze telkens moet kunnen gewijzigd worden met de wisselende omstandigheid, kunnen wij deze houding enkel verdedigen, mits te vragen dat de uitvoering ervan nauw gecontroleerd wordt. Enkel met een gemotiveerd advies zou de wijziging of de opheffing van de voorschriften kunnen bevolen worden.

Die controol zou kunnen toevertrouwd worden aan bestaande organismen, of aan de administratie of aan de psychiatrische commissie.

Men kan ook van oordeel zijn met V. d. B. en F., dat een geheel nieuw organisme moet in het leven geroepen worden.

Waarom niet eerder de psychiatrische commissies omvormen tot een college van drie personen: een rechter die de beslissing neemt en oplegt, een psychiater die de persoon onderzoekt en een maatschappelijk werker die het midden kent. Deze beide laatste beschikkend over een degelijk uitgeruste dienst, zouden de rechter kunnen voorlichten.

Het juridisch denken vraagt daarbij dat telkens de procureur zou gehoord worden en dat er een beroepsinstantie zou ingesteld worden, bv. de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

Wij weten dat de uitspraken van dit gewijzigd college zowel als deze van het oude, en als deze van gelijk welk rechtscollege, niet steeds van critiek, zo niet van aanvallen, zullen gespaard blijven. De critiek op enkele concrete toepassingen van een methode is van minder belang dan de uitslagen, welke in het algemeen met de methode kunnen bereikt worden, op de weg naar het doel dat men zich stelt.

e) Over de behandeling van abnormalen.

Wij willen hier eerst betuigen dat welke methode men ook moge volgen om de abnormalen ter behandeling te brengen, de uiteindelijke resultaten, bekomen in verband met het beoogde maatschappelijk verweer, steeds ten nauwste zullen samenhangen met de behandelingsmethoden, toegepast in de inrichtingen waar de gerecruteerde misdadigers zullen geplaatst worden.

De zeer belangrijke opmerking, welke de geneesheren bij het voorstel tot wijziging van de wet van 1930 naar voor brengen is, dat wat betreft de abnormalen, geneeskundig gezien, met de toepassing van de bestaande wet nog moet begonnen worden. Het gaat zo ver dat V. d. B. en F. wellicht gelijk hebben waar zij schrijven, blz. 263 :

« Mais quelle différence y a-t-il à ce qu'il soit détenu à titre de mesure de sécurité ou à titre pénal, puisqu'aussi bien en pratique il sera dans les deux cas soumis à un régime quasi identique. »

De wijziging door de auteurs voorgesteld is een verandering in de manier en vorm van recrutering, doch laat de behandeling zelf onverlet. Het mooiste voorstel in die zin lijkt op de verfraaiing van de omlijsting van een schilderij, welke zelf nog in voorontwerp is. Vooraleer te zorgen voor een betere recrutering, ware het wenselijk aan de administratie de middelen te geven om een doelbewuste behandeling in te stellen. De administratie weet ook dat de abnormalen noch krankzinnig, noch normaal zijn en op een hun aangepaste wijze moeten behandeld worden, doch haar middelen zijn zeer beperkt. En daaraan verandert het voorstel in het geheel niets. Dat men eerst en eindelijk aan de administratie middelen aan de hand doe in verhouding tot haar goede wil.

Wij willen ten slotte nog even de aandacht vragen voor een passus, blz. 261, waar de auteurs schrijven :

« De plus une discipline sévère règnerait dans l'établissement. C'est à ce point de vue, que le traitement aurait un caractère pénal accentué et montrerait aux anormaux qu'ils sont et doivent se considérer comme coupables. Cette discipline alliée à l'obligation du travail donnerait au régime une sérieuse valeur d'intimidation. »

Men bedenke dat de tucht welke in de verschillende

afdelingen van de psycho-pedagogische inrichting moet heersen, niet van de wet of van de rechter zal kunnen afhangen, maar van de gesteltenis van de te behandelen personen. Uit de mond van de rechter zullen de schuldigen vernomen hebben, waar en wanneer en in welke mate ze een wet verkracht hebben en met tucht kweekt men niet noodzakelijk schuldgevoelens bij abnormalen.

Men wete anderzijds dat de abnormaal zal werken, omdat de wet of de rechter het voorschrijven — dwangarbeid — ofwel omdat de geneesheer en het verplegend personeel het met hem en voor hem zo geregeld hebben — arbeidstherapie. Doch het ene sluit het andere uit. Als men het werk oplegt als straf, mag men niet verwachten dat uit dit werk enig bruikbaar zelfgevoel, zelfrespect of sociaal gevoelens zou groeien. Zeker (blz. 261):

« Le travail est et reste un excellent moyen de » moralisation. Sous la forme d'apprentissage d'un » métier il prépare au mieux la réadaptation sociale. »

Doch de uitvoering van dit alles weze toevertrouwd aan ter zake bevoegde inrichtingen en personen, welke voor ieder geval deze methode zullen uitzoeken, die de heraanpassing kan bevorderen in het kortst mogelijke tijd, zo de heraanpassing wel mogelijk is.

* * *

Iedereen voelt wel aan dat er voor de abnormalen,

die nu meestal aan de wet op het maatschappelijk verweer ontsnappen, en een groot procent der recidivisten leveren, iets moet gedaan worden. Enigen zoeken de vernieuwing in de Probatie, anderen als de heren Van den Bossche en Fettweiss, zoeken het in een aanpassing van de wet van 1930. Hun voorstel bevat benevens het hier aangehaalde ook heel goede bladzijden. Het ware echter te wensen dat voor men de wet van 1930 verandere, voor zover het gaat over abnormalen, men haar eerst toepasse. De toekomst zal dan uitwijzen hoe de recrutering moet verbeterd en verbreed worden.

Dr Jac. RAVESCHOT,
Geneesheer-psychiater,
Gelicentieerde in de Criminologie.

(1) Daar deze cijfers juist zijn verwondert het ons dat de auteurs schrijven, blz. 256: « En proclamant que l'anormal est un être pénalement irresponsable on l'engage implicitement à ne point résister à ses penchants antisociaux et on le place quand il a délinqué dans de très mauvaises conditions de reclassement. On lui délivre à priori un brevet d'innocence et on publie que la répression ne peut l'atteindre ... Actuellement des récidives se produisent parce que l'intéressé se sent à l'abri de la loi pénale véritable ». Hoe kunnen zij die opinie zelf verdedigen waar ze schrijven blz. 279: « Ne serait-il pas suffisant de surveiller étroitement ce sujet alors que pèserait sur lui la certitude d'un internement immédiat dès la moindre velléité de récidive ... » Dus weten dat men bij hervalling zal geïnterneerd worden zou enerzijds een rem en anderzijds een aanmoediging zijn op de weg naar de recidive?

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 9 Januari 1950.

Voorzitter: M. Louveaux.

Raadshere-Verslaggever: M. Daubresse.

Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Gewoontemisdadiger. — Terbeschikkingstelling van de regering. — Wat de motivering moet behelzen.

Krachtens art. 26 van de Wet van 9 April 1930 betreffende de verdediging van de maatschappij ten aanzien van abnormalen en gewoontemisdadigers moeten in de gevallen, dat de terbeschikkingstelling van de regering niet bij de wet is voorgeschreven, de redenen van de beslissing daarin vermeld worden.

De rechter over de feiten mag er zich niet toe bepalen op het bestaan der wettelijke voorwaarden te wijzen, doch moet op nauwkeurige en concrete wijze de bijzondere redenen zijner beslissing vermelden, zoals het gevaar, dat de invrijheidstelling van de veroordeelde na de uitzetting zijner straf voor de samenleving en voor hemzelf zou opleveren en de redenen, waarom de rechter in casu oordeelt gebruik te moeten maken van de hem door de wet toegekende macht.

Bastiaansen, Albert.

Gelet op het bestreden arrest, de 5 October 1949 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het enig middel: schending van artikel 26 der wet van 9 April 1930, doordat het bestreden arrest, de beweegredenen van de eerste rechter overnemende, de ter beschikkingstelling van de regering gedurende

10 jaar heeft bevestigd, zonder deze te rechtvaardigen bij bijzondere en andere redenen dan door de eenvoudige opsomming der wettelijke voorwaarden, waartoe het zich beperkt heeft:

Overwegende dat het bestreden arrest bij eigen redenen de beslissing waarvan hoger beroep bevestigd, waar deze voor een duur van 10 jaar de ter beschikkingstelling van de regering uitspreekt;

Dat het de toepassing van deze maatregel steunt hierop, dat de aanlegger de feiten heeft gepleegd in staat van wettelijke herhaling, dat de uitgesproken straf meer dan één jaar gevangenisstraf bedraagt, dat de rechtshandeling omtrent de misdrijven, die de herhaling uitmaken, bij het dossier der vervolging is gevoegd en dat de aanlegger een neiging tot wets-overtreding blijkt te behouden, zoals volgt uit het herhalen van dezelfde feiten;

Overwegende dat, luidens artikel 26 der wet dd. 9 April 1930, wanneer zoals in casu, de ter beschikkingstelling van de regering niet door de wet is voorgeschreven « de redenen van de beslissing er omschreven worden »;

Overwegende dat, om zich naar deze bepaling te gedragen, de rechter over de grond er zich niet mag bij beperken op het bestaan der wettelijke voorwaarden te wijzen, maar op nauwkeurige en concrete wijze de bijzondere redenen moet aanduiden, zoals het gevaar welk, na het verstrijken van de uitgesprokene straf, de invrijheidstelling van de veroordeelde voor de samenleving en voor hem zou medebrengen, redenen waarom hij in casu, oordeelt gebruik te moeten maken van de hem door de wet toegekende macht;

Overwegende dat de overwegingen, hierboven vermeld, in werkelijkheid slechts de overneming bevatten van de voorwaarden bij artikel 25 der wet van 9 April

1930 bepaald, zonder zelfs dat bij de aanlegger de aanhoudende neiging tot wetsovertreding vastgesteld is;

Waaruit volgt dat het bestreden dispositief niet wettelijk gerechtvaardigd is en dat het bestreden arrest artikel 26 van genoemde wet overtreedt;

Overwegende dat de ter beschikkingstelling van de regering met de uitgesprokene straf een ondeelbaar geheel uitmaakt;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 17 October 1949.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever : M. Giroul.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

1. **Huiszoeking.** — Vereisten waaraan het bevelschrift tot huiszoeking moet voldoen.
2. **Klacht delict.** — Het zich stellen als burgerlijke partij geldt als klachtindiening.

1. *Art. 24 der wet van 20 April 1874 op de voorlopige hechtenis, gewijzigd bij art. 2 van het wetsbesluit van 1 Februari 1947, vereist niet dat het bevelschrift, waarbij de onderzoeksrechter aan de hulp-officier van gerechtelijke politie last geeft tot het doen van huiszoeking met vermelding van de plaats, waar die huiszoeking moet geschieden, daarenboven constateert dat deze plaats gelegen is binnen het ambtsgebied van voormelde politie-ambtenaar.*
2. *De benadeelde, die zich voor de onderzoeksrechter burgerlijke partij heeft gesteld heeft daardoor klacht ingediend.*

Janssens t/ Godart.

Gelet op het bestreden arrest, de 17 Mei 1949 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

I. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing op de publieke vordering gewezen;

Over het middel : schending van artikel 24 van de wet van 20 April 1874 en van het geloof dat dient te worden gehecht aan de akten, doordat het bevelschrift tot opdracht, uitgaande van de heer onderzoeksrechter, aan de politiecommissaris te Schaarbeek het gebied niet aanduidt waarin de huiszoeking moest plaats hebben ;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden arrest en uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de onderzoeksrechter in zijn arrondissement opdracht had gegeven aan de politiecommissaris te Schaarbeek om over te gaan tot een huiszoeking in de woning van de aanlegger, Paul Deschanellaan 195, en dat de huiszoeking in deze woning te Schaarbeek geschiedde;

Dat de voorschriften van artikel 24 der wet van 20 April 1875, gewijzigd bij artikel 2 van het Besluit-Wet van 1 Februari 1947, luidens dewelke opdracht slechts kan gegeven worden aan de politiecommissaris

in wiens gebied de huiszoeking moet plaats hebben, nageleefd werden;

Overwegende dat vermeld artikel 24 niet vergt dat het bevelschrift tot opdracht, na de plaats vermeld te hebben waar de opsporing of de huiszoeking moet gedaan worden, vaststelt dat deze plaats wel gelegen is in het gebied van de afgevaardigde officier van gerechtelijke politie;

Dat het middel dus niet gegrond is;

Overwegende voor het overige, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en de beslissing wettelijk is;

II. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing op de vordering van de burgerlijke partij gewezen;

Over het enig middel : schending van artikel 66 van het Wetboek van Strafvordering, doordat de burgerlijke partij zich vóór de klacht gesteld heeft ;

Overwegende dat, bij akte dd. 25 October 1948, de verweerster zich tegen de aanlegger vóór de onderzoeksrechter burgerlijke partij heeft gesteld; wegens onderhoud ener bijzit « misdrijf wegens hetwelk zij beweerde een nadeel te hebben ondergaan »;

Overwegende dat de persoon die, zich door een wanbedrijf benadeeld bewerende, zich vóór de onderzoeksrechter als burgerlijke partij stelt, daardoor klacht indient;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 2 December 1949.

Eerste Voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bail.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Buitengewoon huurrecht. — De waardevermeerdering van het verhuurde pand ingevolge de toegenomen bloei van de buurt, waarin het pand gelegen is, is geen « uitzonderlijke voorwaarde » in de zin van art. 37, lid 2, van de buitengewone huurwet van 31 Juli 1947.

Wanneer een pand op 1 Augustus 1939 verhuurd was, wordt de bedongen huurprijs vermoed de normale huurwaarde te vertegenwoordigen, tenzij deze huurprijs op voormelde datum « onder uitzonderlijke voorwaarden » werd overeengekomen. (art. 37, lid 2, wet 31 Juli 1937).

De enige omstandigheid dat na 1 Augustus 1939 « aanzienlijke veranderingen door de wijk werden ondergaan », waarin het verhuurde goed gelegen is, en dat deze wijzigingen een waardevermeerdering van het goed hebben ten gevolge gehad, levert niet zodanige « uitzonderlijke voorwaarde » op.

Reding t/ N. V. Immobilière de la Toison d'Or.

Gelet op het bestreden vonnis, de 29 April 1948 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Over het middel : schending van de artikelen 1, 10, 37, in het bijzonder van de 2de alinea van artikel 37 der wet van 31 Juli 1947, houdende uitzonderings-

bepalingen in zake huishuur, en van artikel 97 der Grondwet,

doordat de bestreden beslissing, na in feite vastgesteld te hebben dat de litigieuze goederen werkelijk op 1 Augustus 1939 verhuurd waren, beslist heeft dat de op deze datum overeengekomen huurprijs niet de normale huurwaarde van het pand vertegenwoordigde, en deze heeft bepaald met ze vast te stellen op een cijfer driemaal hoger dan de huurprijs van 1939, bij de enkele beschouwing dat men « door normale huurwaarde in 1939, naar de zin van de wet moet begrijpen niet de huurwaarde van het pand zoals dit zich vertoonde in 1939, maar integendeel, de huurwaarde welke het litigieus pand, zoals het zich thans vertoont, in 1939 zou gehad hebben, rekening gehouden inzonderheid met de aanzienlijke veranderingen aan de wijk gebracht waar het pand gelegen is en met de waardevermeerdering die daaruit is ontstaan »;

zulk terwyl, om van de op 1 Augustus 1939 bestaande huurvoorwaarden af te wijken, naar de zin van de in het middel aangehaalde bepalingen vereist is dat het pand in 1939 « onder uitzonderlijke voorwaarden » verhuurd werd en dan wanneer een verandering hoe aanzienlijk ze ook weze, later ondergaan door de wijk waar het verhuurd pand gelegen is, « de uitzonderlijke voorwaarden » niet kan uitmaken welke de rechter toelaten een andere huurwaarde dan de in 1939 bestaande overeengekomen huurprijs te zoeken en te bepalen, door te zeggen dat het onder meer, om de hiervoren bestreden reden is dat het de normale huurwaarde op 1 Augustus 1939 bepaalt op 72.000 frank zonder de andere redenen te laten kennen waarvan de woorden « onder meer » het bestaan in de gedachte van zijn auteurs doen veronderstellen, het vonnis ook artikel 97 der Grondwet heeft geschonden :

Overwegende dat het bestreden vonnis beslist dat de normale huurwaarde, op 1 Augustus 1939, van het pand door de aanlegger in huur gekregen van de verweerster, in 't geheel moet bepaald worden op 115.000 frank plus 60.000 frank, hetzij 175.000 frank;

Overwegende dat het vonnis beslist dat deze som van 175.000 frank de normale huurwaarde van het verhuurd pand op 1 Augustus 1939 vertegenwoordigt, naar de zin van artikelen 10 en 37 der wet van 31 Juli 1947, om de reden dat men door « normale huurwaarde » de huurwaarde moet verstaan welk het litigieus pand, zoals het zich thans vertoont, in 1939 zou gehad hebben, rekening gehouden inzonderheid met de aanzienlijke veranderingen aan de wijk gebracht waar het pand gelegen is en met de waardevermeerdering die daaruit is ontstaan;

Overwegende dat artikel 37 van de wet van 31 Juli 1947 bepaalt : « was het pand op 1 Augustus 1939 niet verhuurd of was het verhuurd onder uitzonderlijke voorwaarden, dan wordt de normale huurwaarde, op die datum, door de rechter bepaald »;

Overwegende dat uit deze tekst blijkt dat, wanneer het pand op 1 Augustus 1939 verhuurd was, de bedongen huurprijs vermoed wordt de normale huurwaarde te vertegenwoordigen, tenzij deze huurprijs op voormelde datum onder uitzonderlijke voorwaarden toegestaan werd;

Overwegende dat het vonnis geen enkele vaststelling bevat waaruit blijkt dat de verhuring van het pand aan de bedongen prijs, op 1 Augustus 1939, een « verhuring onder uitzonderlijke voorwaarden » is geweest;

Dat inderdaad, de enige omstandigheid door het vonnis nader bepaald, te weten, dat na 1 Augustus 1939 « aanzienlijke veranderingen door de wijk werden ondergaan » waarin het onroerend goed gelegen is, en dat deze een waardevermeerdering voor het goed

hebben medegebracht, — aan de verhuring van het onroerend goed op 1 Augustus 1939 het karakter niet kan geven van verhuring onder uitzonderlijke voorwaarden op die datum;

Overwegende dat het middel dienvolgens gegrond is;

Om die redenen :

Verbreekt de bestreden beslissing voor zover ze de normale huurwaarde op 1 Augustus 1939 van het pand, welk de aanlegger in huur heeft van de verweerster bepaalt op 175.000 frank per jaar en beslist dat op deze grondslag rekening tussen partijen zal gemaakt worden, en voor zover zij uitspraak doet over de kosten;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerster tot de kosten;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi, uitspraak doende in hoger beroep.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 7 Februari 1950.

Voorzitter : M. Vranckx (verslaggever).

Raadsheren : MM. Mast en Buch.

Bevoegdheid. — Verzoek betreffende uitkering van pensioenen.

Het verzoekschrift strekkende tot uitbetaling van een bijspensioen op de provinciale bijwedde, hem verleend ingevolge het provinciaal reglement is niet ontvankelijk, daar de betwisting betreffende de essentiële uitkering van pensioenen niet ressorteert onder de bevoegdheid van de Raad van State, zoals zij bij de wet van 23 December 1946 werd bepaald.

Bovijn t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift dd. 2 April 1949, ingediend door B... A...;

Overwegende dat het verzoekschrift strekt tot uitbetaling van een bijspensioen op de provinciale bijwedde, hem verleend ingevolge het provinciaal reglement;

Overwegende dat de betwisting betreffende de eventuele uitkering van pensioenen niet ressorteert onder de bevoegdheid van de Raad van State, zoals ze bij de wet van 23 December 1946 werd bepaald; dat, derhalve, het verzoekschrift niet ontvankelijk is;

BESLUIT :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 20 Februari 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaat : Mr. Simont.

1. Raad van State. — Bevoegdheid. — Tuchtstraffen en tuchtmaatregelen. — Beoordeling van feiten en omstandigheden. — Toemeting van de sanctie.
2. Raad van State. — Bevoegdheid. — Beoordeling der geschiktheid van een officier tot verdere uitoefening van zijn functies.
3. Gewapende macht. — Epuratie. — Hogere Commissie van Beroep. — Advies en qualificatie der feiten niet bindend voor Minister.

1. *De Raad van State is niet bevoegd om zich bij de beoordeling van de feiten en van de omstandigheden in dewelke deze feiten werden gepleegd, of bij de toemeting van de tuchtstraf of van de tuchtmaatregel in de plaats te stellen van het orgaan dat wettelijk aangewezen is om de tuchtstraf of de tuchtmaatregel op te leggen.*

2. *De Raad van State is niet bevoegd om de vraag te beantwoorden of een officier al dan niet geschikt dient beoordeeld om de functies van zijn graad verder uit te oefenen.*

3. *De Minister van Landsverdediging is niet gebonden door het advies uitgebracht door de Hogere Commissie van Beroep noch door de qualificatie, gegeven door deze Commissie aan de ten laste van de betrokken officier gelegde feiten.*

B... t/ Belgische Staat (Minister van Landsverdediging).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift dd. 18 December 1948, ingediend door B... V...;

.....

Overwegende dat uit het verzoekschrift, zoals het door zijn bijlagen en de memorie van wederantwoord wordt toegelicht, blijkt dat verzoeker de nietigverklaring aanvraagt :

1. van de beslissing dd. 9 April 1948 van de Minister van Landsverdediging, waarbij hem een straf van 15 dagen arrest zonder acces wordt opgelegd op datum van 1 December 1941 om « in het kamp van Lückewalde zijnde, de statuten van de Luitenant Dewindekring ondertekend te hebben en dientengevolge in België teruggekeerd met de meinedige officieren, de cursus van een politieschool van nieuwe orde gevolgd te hebben en een ambt aangenomen te hebben tot hetwelk hij zo voorbereid werd »;

2. van het besluit van de Regent dd. 12 Mei 1948, waarbij hij, op datum van 1 Januari 1942, op pensioen gesteld wordt bij toepassing van het 2° van het artikel 3, A, der samengeordende wetten op de militaire pensioenen;

Overwegende dat verzoeker, wegens zijn toetreding tot de Luitenant Dewindekring door de Duitse overheid uit krijgsgevangenschap ontslagen, op 8 Augustus

1941 naar België terugkeerde, waar hij, na lessen aan de school te Deurne te hebben gevolgd, dienst nam bij de Rijkswacht; dat verzoeker na de bevrijding niet in dienst hernomen werd; dat, overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van de besluitwet van 10 December 1942 betreffende het ontslaan van ambtswege van officieren, het dossier van verzoeker aan het advies van een onderzoekscommissie werd onderworpen; dat deze commissie op 28 Februari 1945 het advies uitbracht dat verzoeker uit zijn ambt zou dienen ontslagen te worden; dat hij op 15 December 1945, en de adjudant-generaal op 18 December 1945, beroep aantekenden tegen bovenvermeld advies; dat de Hogere Commissie van Beroep op 4 November 1947 het advies uitbracht dat aan onderluitenant B... een straf zou dienen opgelegd van 15 dagen arrest om « met een lofwaardig inzicht een middel te hebben aangewend, dat onverenigbaar schijnt met de waardigheid van officier »; dat, bij beslissing van 9 April 1948, de Minister van Landsverdediging aan verzoeker een straf oplegde van 15 dagen arrest zonder acces, op datum van 1 December 1941; dat verzoeker, bij besluit van de Regent dd. 12 Mei 1948, op datum van 1 Januari 1942 op pensioen werd gesteld bij toepassing van het 2° van het artikel 3 der samengeordende wetten op de militaire pensioenen;

Overwegende dat verzoeker het bestaan der tegen hem weerhouden feiten niet betwist; dat hij, evenwel, met een verwijzing naar het geval van andere officieren die zich in dezelfde toestand zouden bevinden hebben als hij, er zich toe beperkt de nietigverklaring van de bestreden beslissingen aan te vragen omdat de feiten, om reden van de omstandigheden waarin zij werden gepleegd, niet van aard zijn om de toepassing van een tuchtmaatregel te wettigen of om de tegen hem getroffen maatregel van oppensioenstelling te rechtvaardigen; dat verzoeker ook aanvoert dat het advies van de Hogere Militaire Commissie « zowel op juridisch als militair standpunt onaantastbaar schijnt » en anders gemotiveerd is dan de bestreden beslissingen;

Overwegende dat de Raad van State niet bevoegd is om zich, bij de beoordeling der feiten en der omstandigheden in dewelke deze feiten werden gepleegd of bij de toemeting van de tuchtstraf of de tuchtmaatregel, in de plaats te stellen van het orgaan dat wettelijk aangewezen is om de tuchtstraf of de tuchtmaatregel op te leggen; dat de Raad van State evenmin bevoegd is om de vraag te beantwoorden of een officier al dan niet geschikt dient beoordeeld om de functies van zijn graad verder uit te oefenen;

Overwegende dat de Minister bovendien niet gebonden is door het advies dat door de Hogere Commissie van Beroep werd uitgebracht of door de qualificatie welke door deze Commissie gegeven werd aan de ten laste van verzoeker weerhouden feiten;

Overwegende dat derhalve niet blijkt dat, op grond van de door verzoeker ingeroepen motieven, de tegenpartij, bij haar beslissing dd. 9 April 1948 en bij het besluit van de Regent dd. 12 Mei 1948, haar macht zou hebben overschreden;

BESLUIT :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

.....

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 21 Februari 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

1. Gewapende macht. — Epuratie. — Pleegvormen tuchtreglement niet ter zake dienend.
2. Gewapende macht. — Epuratie. — Rechten der verdediging te eerbiedigen.
3. Gewapende macht. — Epuratie. — Hogere Commissie van Beroep. — Melding van haar al of niet eensluidend advies in de ministeriële beslissing. — Vorm dezer melding.
4. Tuchtmaatregelen inzake militaire epuratie. — Onafhankelijk van strafrechtelijke vervolging voor militair gerecht.
5. Gewapende macht. — Epuratie. — Hogere Commissie van Beroep. — Advies niet bindend voor de Minister.
6. Raad van State. — Bevoegdheid. — Beoordeling van feiten en omstandigheden. — Toemeting der sanctie.

1. *Het niet naleven door de Minister van Landsverdediging van de in het Tuchtreglement verplicht gestelde pleegvormen is niet ter zake dienend wanneer de ten laste van verzoeker gelegde feiten niet als inbreuken op het Tuchtreglement beschouwd werden, doch de Minister bij de bestreden beslissing de bevoegdheid heeft uitgeoefend welke de bepalingen betreffende de epuratie van het leger hem verlenen.*
2. *Bij uitoefening door de Minister van Landsverdediging van de bevoegdheden hem verleend inzake epuratie van het leger, dient nagegaan of hij de rechten van de verdediging heeft geëerbiedigd. Hieraan is voldaan wanneer de betrokkene over de te zijnen laste gelegde feiten uitvoerig zijn verweermiddelen heeft uiteengezet.*
3. *Door in het beschikkend gedeelte van zijn besluit uitdrukkelijk te verwijzen naar het bij zijn beslissing gevoegde advies van de Hogere Commissie van Beroep, heeft de Minister voldaan aan artikel 8 van het Besluit van de Regent van 19 April 1945, naar hetwelk in de getroffen beslissing melding dient gemaakt van het al dan niet eensluidend advies van deze commissie.*
4. *De Minister overschrijdt zijn machten niet, wanneer hij wegens de feiten, voor dewelke verzoeker door het Krijgshof vrijgesproken werd, een tuchtstraf oplegt.*

Immers de disciplinaire bevoegdheid van de Minister met betrekking tot de epuratie van het leger enerzijds en de vervolging voor de militaire straf-gerechten anderzijds bestrijken een verschillend gebied en streven een verschillend oogmerk na.

5. *Inzake epuratie van het leger is de Minister van Landsverdediging niet gebonden door het advies van de Hogere Commissie van Beroep.*
6. *De Raad van State is niet bevoegd om zich, bij de beoordeling der feiten en der omstandigheden waarin deze feiten gepleegd werden, alsmede bij de toemeting van de op te leggen straf of maatregel, in de plaats te stellen van het daartoe wettelijk aangewezen orgaan.*

W... t/ Belgische Staat (Minister van Landsverdediging).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift dd. 11 November 1948 ingediend door W... E...;

.....

Overwegende dat verzoeker, op grond van artikel 9 van de wet van 23 December 1946, beroep instelt tegen de beslissing van de Minister van Landsverdediging dd. 21 Januari 1948, waarbij hem, op datum van 1 Januari 1942, een straf opgelegd wordt van 15 dagen arrest zonder acces, en waarbij hem gemeld wordt dat hij, op datum van 1 December 1945, op pensioen zal worden gesteld bij toepassing van artikel 3, A, 2°, der samengeordende wetten op de militaire pensioenen;

Overwegende dat verzoeker, wegens zijn toetreding tot de Luitenant Dewindekring, door de Duitse overheid uit krijgsgevangenschap ontslagen, op 8 Augustus 1941 naar België terugkeerde waar hij, na de lessen van een politieschool te hebben gevolgd, dienst nam bij de Rijkswacht; dat hij na de bevrijding niet in de kaders van het leger opgenomen werd; dat, overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van de besluitwet van 10 December 1942 betreffende het ontslaan van ambtswege van officieren, het dossier van verzoeker aan het advies van een onderzoekscommissie werd onderworpen; dat deze commissie op 6 Maart 1945 het advies uitbracht dat betrokkene van ambtswege uit zijn graad zou dienen ontslagen; dat, bij besluit van de Regent van 26 Maart 1945, W... ambtshalve uit zijn graad werd ontslagen en, bij beslissing van de Minister van Landsverdediging, van 26 Maart 1945 af uit het leger werd weggezonden; dat verzoeker, die wegens zijn toetreding tot de Luitenant Dewindekring vervolgd was geworden, door het Krijgshof vrijgesproken werd; dat verzoeker op 12 December 1945 beroep instelde tegen bovenvermeld advies van de onderzoekscommissie; dat de Hogere Commissie van Beroep op 12 September 1947 het advies uitbracht dat aan onderluitenant W... 8 dagen gewoon arrest zouden dienen opgelegd « om met een lofwaardig inzicht een middel te hebben aangewend dat onverenigbaar schijnt met de waardigheid van officier »; dat, bij beslissing van 21 Januari 1948, de Minister van Landsverdediging aan verzoeker een straf oplegde van 15 dagen arrest zonder acces, op datum van 1 Januari 1942, om « in het kamp van Lückenwalde zijnde, de statuten van de Luitenant Dewindekring ondertekend te hebben; dientengevolge in België teruggekeerd met de meinedige officieren, de cursus van een politieschool van nieuwe orde gevolgd te hebben, en een ambt aangenomen te hebben tot hetwelk hij zo voorbereid werd »; dat verzoeker, bij besluit van de Regent dd. 11 Februari 1948, op datum van 1 December 1945 op pensioen werd gesteld; dat het besluit van de Regent dd. 26 Maart 1945, waarbij verzoeker ambtshalve uit zijn graad ontslagen werd, bij besluit van de Regent dd. 12 Februari 1948 ingetrokken werd;

Overwegende dat uit het verzoekschrift, zoals het door zijn bijlagen en de memorie van wederantwoord wordt toegelicht, blijkt dat zowel de vernietiging van de beslissing van de Minister van Landsverdediging dd. 21 Januari 1948 als de vernietiging van het besluit van de Regent dd. 11 Februari 1948 wordt aangevraagd;

Overwegende dat verzoeker de vernietiging van de bestreden beslissingen aanvraagt om de volgende redenen : dat de Minister, in strijd met de voorschriften van het tuchtreglement, hem in zijn middelen weigerde te horen; dat de rechten van de verdediging niet geëerbiedigd werden; dat, in strijd met artikel 8 van het besluit van de Regent dd. 19 April 1945, de bestreden ministeriële beslissing geen melding maakt

van het al dan niet eensluidend advies van de onderzoekscommissie; dat hem een tuchtstraf werd opgelegd wegens overtredingen die uitsluitend tot de bevoegdheid der Krijgsgerechten behoren; dat de «feiten, voor dewelke hij door de krijgsgerechten werd vrijgesproken, wettelijk nooit bestaan hebben en tegen hem niet meer kunnen weerhouden worden; dat er een niet te rechtvaardigen verschil bestaat tussen het advies van de Commissie en de ministeriële beslissing, zowel wat de feiten als wat de genomen maatregelen betreft; dat de genomen beslissing niet aan te nemen is, gezien het feit dat door de gerechtelijke instanties en door de onderzoekscommissie aangenomen werd dat al de daden in kwestie gesteld werden met een lofwaardig inzicht; dat de oppensioenstelling, wat de datum betreft, op willekeurige wijze geschiedde»;

Overwegende dat het middel, als zou de Minister van Landsverdediging de bij het tuchtreglement verplicht gestelde pleegvormen niet nageleefd hebben, niet ter zake dienend is daar de ten laste van verzoeker gelegde feiten niet als inbreuken op het tuchtreglement weerhouden werden; dat de Minister bij de bestreden beslissing de bevoegdheid heeft uitgeoefend welke de bepalingen betreffende de epuratie van het leger hem verlenen; dat ter zake dient nagegaan of de Minister, bij de uitoefening van die bevoegdheid, de rechten van de verdediging heeft geëerbiedigd;

Overwegende dat, o.m. uit het proces-verbaal van de onderzoekscommissie dd. 4 Januari 1945 en uit het bij dit proces-verbaal gevoegd verweerschrift dd. 13 December 1944, blijkt dat verzoeker, over de drie te zijnen laste door de Minister weerhouden feiten, uitvoerig zijn verweermiddelen heeft uiteengezet;

Overwegende dat het beschikking gedeelte van de bestreden beslissing dd. 21 Januari 1948 van de Minister van Landsverdediging luidt als volgt: «Ingevolge het nazien van uw algemene gedragswijze gedurende het tijdperk 1940-1945 en rekening houdend met het hierbijgevoegd advies uitgebracht door de hogere commissie van beroep, heb ik besloten U een straf op te leggen van 15 dagen arrest zonder acces...»; dat, door de uitdrukkelijke verwijzing naar het advies van de Hogere Commissie van Beroep, dat bij de bestreden beslissing was gevoegd, voldaan werd aan artikel 8 van het besluit van de Regent van 19 April 1945, waarvan verzoeker de overtreding aanklaagt en naar hetwelk in de getroffen beslissing melding dient gemaakt van het al dan niet eensluidend advies van de commissie;

Overwegende dat de aan de Minister met betrekking tot de epuratie van het leger toegekende disciplinaire bevoegdheid, enerzijds en de vervolging voor de militaire strafgerechten anderzijds, een ander gebied bestrijken en een ander oogmerk nastreven; dat de Minister zijn machten niet overschreden heeft waar hij, wegens de feiten voor dewelke verzoeker door het Krijgshof vrijgesproken werd, een tuchtstraf van 15 dagen arrest zonder acces heeft opgelegd;

Overwegende dat de Minister door het bij de Hogere Commissie van Beroep uitgebracht advies niet gebonden is;

Overwegende dat de Raad van State niet bevoegd is om zich, bij de beoordeling der feiten en der omstandigheden waarin deze feiten gepleegd werden, alsmede bij de toemeting van de op te leggen straf of tuchtmaatregel, in de plaats te stellen van het daartoe wettelijk aangewezen orgaan;

Overwegende dat de Minister, derhalve, door de bestreden beslissing dd. 21 Januari 1948, zijn machten niet heeft overschreden;

Overwegende dat verzoeker, bij besluit van de

Regent dd. 11 Februari 1948, op datum van 1 December 1945 op pensioen werd gesteld; dat uit het verzoekschrift, zoals het door de memorie van wederantwoord wordt toegelicht, blijkt dat verzoeker bovenvermeld besluit slechts bestrijdt in zover het hem op datum van 1 December 1945 op pensioen heeft gesteld;

Overwegende dat verzoeker op pensioen gesteld werd bij toepassing van artikel 3, A, 2°, der samengeordende wetten op de militaire pensioenen, naar hetwelk de Koning op pensioen mag stellen de officieren met ten minste 10 jaar werkelijke dienst, die niet meer geschikt bevonden worden om de functies van hun graad waar te nemen; dat uit het dossier blijkt dat verzoeker na 1 December 1945 geen deel meer uitgemaakt heeft van het Belgisch leger; dat het bestreden besluit van de Regent, waar het verzoeker op bovenvermelde datum op pensioen heeft gesteld, geen inbreuk heeft gepleegd op de rechten welke hij als militair had kunnen laten gelden; dat derhalve niet blijkt dat, zoals verzoeker het voorhoudt, de tegenpartij ten deze haar bevoegdheid zou overschreden hebben;

BESLUIT :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

.....

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 3 Maart 1950.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : MM. Delvaux en P. Rutsaert.

Advocaat-Generaal : M. Ost.

Advocaten : Mrs. Cassart en J. De Schryver.

Vonnis. — **Berusting door vrijwillige uitvoering van het bestreden vonnis.** — **Niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep.**

Het aangaan door de veroordeelde partij met de winnende partij van een overeenkomst tot afbetaling in termijnen, het doen van betalingen in termijnen en de betaling van de gerechtskosten in eerste aanleg leveren berusting op in het vonnis, zodat het daartegen ingestelde hoger beroep niet ontvankelijk is.

Een berusting in een vonnis kan niet ingetrokken worden door het vermelden van voorbehoud bij de laatste betalingen.

Lile en Dienst van het Sequester t/N. V. Preserva.

Gezien de stukken van het geding in behoorlijken vorm voorgelegd, namelijk het vonnis der Koophandelsrechtbank te Antwerpen dd. 2 October 1943 waartegen hoger beroep, alsook de akte van hoger beroep tegen gemeld vonnis;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis in hoofzaak strekte tot de verbreking van een verkoopovereenkomst, tussen partijen gesloten, en tot de terugbetaling door Lile van de door de N.V. « Preserva » voor geleverde zuurkool betaalde prijs;

Overwegende dat het vonnis, waartegen hoger beroep in hoofdorde de overeenkomst verbroken verklaarde tussen partijen gesloten ten laste van Lile, zulks op grond van de slechte hoedanigheid van de geleverde waar, en Lile veroordeelde om aan geïnti-

meerde te betalen de som van 213.289,06 frank als terugbetaling van den aankoop prijs, samen met de verwijlntresten alsook de gerechtelijke, intresten en de kosten;

Overwegende dat appellant in dit vonnis berustte en diengevolge zijn hoger beroep onontvankelijk is;

Overwegende dat immers appellant op 6 November 1948 zonder een rechtsaanmaning te hebben ontvangen spontaan aanbod deed de hoofdsom, de intresten en de kosten te betalen, dat hij enkel modaliteiten van betaling bij de overeenkomst deed vaststellen namelijk de afrekening bij maandelijkse afkortingen van 3.500 frank (zie brief van Mr. Luyters aan Mr. Rus-singer in dato 6 November 1943);

Overwegende dat hij ook tot bedoeld akkoord tot uitvoering overging door betalingen te doen op 17 November 1943, 15 December 1943 en 15 Januari 1944;

Overwegende dat appellant op 20 Januari 1944 nochtans hoger beroep aantekende;

Overwegende dat het werkelijk bestaan van een overeenkomst tot betaling en uitvoering van het vonnis, wat de kosten betreft, namelijk blijkt uit de briefwisseling tussen partijen door toedoen van hun raadslieden, dat door bedoelde briefwisseling wordt aangetoond dat de betaling van gerechtskosten werkelijk op 7 Maart 1944 door appellant in uitvoering van deze overeenkomst, aan « Preserva » werd gedaan (stukken 18, 20 en 21 van de bundel van geïntimeerde over de ontvankelijkheid van het hoger beroep);

Overwegende dat de overeenkomst tussen partijen gesloten namelijk over de betaling door appellant van de kosten der rechtspleging, procedurekosten waarvan de veroordeling ter zake niet bij voorraad uitvoerbaar was verklaard, een vrijwillige uitvoering van het bestreden vonnis uitmaakt, en bekrachtiging geldt der briefwisseling van zijn raadsman, dat dusdanige uitvoering aan appellant de aanwending van enig rechts-middel tegen bedoeld vonnis ontzegt, vermits zij een berusting in deze rechtsbeslissing betekent;

Overwegende dat op een akte van berusting niet kan teruggekomen worden, dat dan ook de vermelding van voorbehoud door appellant bij de laatste betalingen gedaan, ter zake zonder uitwerking is en niet als dienend kan worden aangenomen;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935,

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies, gegeven door de heer Advocaat-Generaal Ost.

Alle andere besluiten ontzeggende :

Verklaart het hoger beroep onontvankelijk;

Verwijst appellant in de kosten van het hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 23 December 1949.

Voorzitter : M. Dubois.

Raadsheren : MM. Van den Abele en Van Maldegheem.

Advocaat-Generaal : M. Delahaye.

Advocaat : Mr. Van Damme (Dendermonde).

Epuratie (wet van 14 Juni 1948). — Aangetekende brief : niet op straf van nietigheid voorgeschreven vorm.

De indiening van het verzoek tot opheffing of beperking van het verval van rechten bij « aangetekend schrijven », is bij de wet van 14 Juni 1948 (art. 15)

niet op straf van nietigheid voorgeschreven. Vol-doende is dat het verzoekschrift binnen de bij de wet gestelde termijn in handen van de bevoegde Procureur des Konings is gekomen.

Het vereiste van een aangetekend schrijven is niet « solemnitatis causa » voorgeschreven, doch enkel om iedere betwisting omtrent het bestaan en de datum van het verzoekschrift te voorkomen.

Van Alboom t/ O. M.

Overwegende dat Van Alboom en het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte de vraag van Van Alboom, strekkende tot opheffing of beperking van het door hem opgelopen verval van rechten ingevolge zijn veroordeling tot twee jaar gevangenisstraf door de Krijgsraad te Gent bij vonnis d.d. 19 Juni 1947, onontvankelijk heeft verklaard;

Overwegend inderdaad dat bewezen is dat de vraag van Van Alboom, alhoewel niet gedaan bij aangetekend schrijven, vóór 30 Augustus 1948 bij de bevoegde procureur des Konings, namelijk die bij de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, toegekomen is;

Overwegende dat waar de wet van 14 Juni 1948 bepaalt dat de vraag door middel van een aangetekend schrijven moet worden gedaan, zij geen solemnele vorm oplegt, doch ieder betwisting wil vermijden omtrent het bestaan en de datum van het verzoek; dat waar ter zake niet betwist wordt dat het schrijven van Van Alboom, gedagtekend uit St. Kruis, op 16 Augustus 1948 binnen de door de wet van 14 Juni 1948 voorziene termijn in handen van de bevoegde procureur des Konings was, voormelde formaliteit der aantekening als niet onontbeerlijk voorkomt; dat in de wet immers niet wordt gezegd dat deze formaliteit op straf van nietigheid voorgeschreven is;

Ten gronde :

Overwegend dat er termen zijn om de door Van Alboom opgelopen vervallenverklaring te beperken in de mate zoals hierna zal worden bepaald;

Om die redenen :

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935 en op de wet van 14 Juni 1948;

Het Hof,

Ontvangt de hogere beroepen; doet het bestreden vonnis teniet en opnieuw wijzende, verklaart de vraag van Van Alboom, die vóór 30 Augustus 1948 in handen was van de procureur des Konings te Dendermonde, ontvankelijk; zegt dat hij voor een termijn van zes jaar, met ingang van 19 Juni 1947, vervallen zal blijven van de rechten voorzien bij artikel 123 sexies S.W.B., behalve van die voorzien onder nrs. 4 en 5 van artikel 31 S.W.B. en onder littera g van artikel 123 sexies, welke hem van heden af worden teruggegeven;

Veroordeelt Van Alboom tot de kosten van eerste aanleg;

Verstaat dat de kosten van hoger beroep ten laste zullen blijven van de Staat.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

1e Kamer. — 7 October 1949.

Voorzitter : M. de Necker.

Rechters : M.M. Dhanens en Kerkhove.

O.M. : M. Asscherickx, subst. Procureur des Konings.

Gehuwde vrouw. — Verlating door de man. — Wanneer is maritale machtiging vereist en wanneer niet voor het drijven van handel door de vrouw ? (art. 223 a B.W.).

In geval van verlating door de man van de vrouw, moet een onderscheid worden gemaakt.

a) heeft de man de vrouw verlaten in zodanige omstandigheden, dat de vrouw met de verblijfplaats van haar man niet onbekend is en zij hem kan bereiken, zo is de man niet in de zin van art. 223 a, lid 2 B. W. in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven;

b) is de man daarentegen in zodanige omstandigheden vertrokken, dat zijn verblijfplaats onbekend is en zelfs niet met zekerheid kan geweten worden of hij nog in leven is, dan heeft hij zichzelf in de onmogelijkheid gebracht zijn wil te kennen te geven. De bewijslast hieromtrent rust op de vrouw.

Is het geval sub b aanwezig, zo behoeft de vrouw geen maritale machtiging om handel te drijven en kan haar dus ook geen gerechtelijke machtiging worden verleend.

Desmet-Rymenants.

Aangezien het verzoekschrift strekt tot de gerechtelijke machtiging om een handel te drijven, met als voorwerp «Nieuwwasserij en Ververij», te Antwerpen, 139, Abdijstraat;

Gezien het gunstig advies van de Heer A. Asscherickx, Substituut-procureur des Konings;

Op het verslag van de Heer Voorzitter der Rechtbank;

Overwegende dat krachtens art. 223a B. W. de vrouw met uitdrukkelijke machtiging van de man een beroep, een nijverheid of een handelsbedrijf kan uitoefenen;

Dat deze machtiging echter niet nodig is, indien de man in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven;

Overwegende dat na de wijzigingen, aan de wetgeving gebracht door de wet van 20 Juli 1932, de rechtsgrond der echtelijke machtiging te vinden is in het belang van het gezin en de noodzakelijkheid van een beheer in de echtvereniging (Verslag Senaat, zitting 1926-1927; Doc. Parl. 1926-27 n° 101 bl. 17 & 18);

Dat hieruit volgt dat, in geval van onmogelijkheid voor de man de echtelijke macht uit te oefenen, de vrouw hare bekwaamheid terugkrijgt (De Page, Dr. Civ., T. I, bl. 642; id. bl. 658);

Overwegende dat de onmogelijkheid voor de man zijn wil te kennen te geven een feitelijke vraag is, overgelaten aan het oordeel van de Rechter over de feiten;

Overwegende dat in geval van verlating der vrouw door de man een onderscheid dient gemaakt te worden;

Overwegende dat door het zuiver feit der verlating, in zodanige omstandigheden, dat de vrouw niet onbekend is met de verblijfplaats van de man en deze laatste door haar kan bereikt worden, de man niet in de onmogelijkheid is zich in verbinding te stellen

met zijn vrouw en zijn wil uit te drukken aangaande de belangen van het gezin;

Overwegende echter dat dit het geval niet is, wanneer de man de vrouw verlaat en vertrokken is in zulke omstandigheden, dat zijn woonplaats onbekend is en zelfs niet met zekerheid kan worden bepaald of hij nog in leven is;

Dat in dit geval de man vrijwillig zijn vrouw in de onmogelijkheid heeft gesteld met hem in betrekking te komen en zichzelf in de onmogelijkheid heeft geplaatst zijn wil te uiten betreffende de aangelegenheden van het gezin;

Overwegende echter dat de vrouw hiervan het bewijs zal moeten leveren;

Overwegende dat volgens het verzoekschrift de man in 1942, enige maanden na het huwelijk, de echtelijke woning, gevestigd te Moeskroen, verlaten heeft en zonder bekende woon- of verblijfplaats in België is;

Dat sedert 1942 hij noch in het onderhoud van verzoekster noch in dit van het gemeenschappelijk kind voorziet;

Overwegende dat zulks gestaafd wordt door een getuigschrift van het Stadsbestuur te Moeskroen, waaruit blijkt dat bij beslissing van het college van Burgemeester en Schepenen hij op 11 September 1942 ambtshalve geschrapt werd van de bevolkingsregisters te Moeskroen en niet meer werd ingeschreven;

Overwegende dat «in casu» blijkt dat de man in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven;

Dat de echtelijke machtiging dus niet vereist was;

Dat er dus ook geen spraak kan zijn van gerechtelijke machtiging;

Om deze Redenen,

Verwerpt de vraag als zijnde ongegrond;

Kosten ten laste van verzoekster.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

22 November 1949.

Voorzitter : M. Van den Schrieck H.

Referendaris : M. Van Boxsom.

Advocaten : Mrs. Van Dessel E. en Van Rijckel F.

1. Verkeer. — Gedeelde schuld en aansprakelijkheid.
2. Verjaring. — Stuiting van de verjaring door de dagvaarding in conventie ten behoeve van de eiser in reconventie.

1. Verweerder, die, zelfs in de veronderstelling dat hij wegens belemmering niet verplicht was de uiterste rechterzijde van de steenweg te volgen, heeft de fout begaan het vóór hem rijdende tramrijtuig op een aansluiting links te willen voorbijsteken; op die grond behoort hij voor twee derden aansprakelijk te worden gesteld.

Eiser heeft van zijn kant ook schuld gehad aan het ongeval, doordat hij, ziende dat een tram in aantocht was, gevolgd door een auto, die meer links dan in het midden van de weg reed, niet de grootste voorzichtigheid en oplettendheid in acht heeft genomen om alle gevaar van aanrijding te vermijden en daarenboven verzuimd heeft de bocht zo kort mogelijk te nemen. Eiser op die grond voor een derde aansprakelijk gesteld.

2. De bij tegeneis ingestelde vordering van gedaagde is niet verjaard, daar de ten verzoeken van eiser uitgebrachte dagvaarding ook de verjaring van gedaagdes tegenvordering heeft gestuit.

Robeyns t/ Lacroix.

Aangezien volgens voormeld exploit de vordering er toe strekt verweerder te doen veroordelen om aan aanlegger te betalen de som van 4.789,50 fr., zijnde volgens aanlegger het bedrag der materiële schade, welke hij ondergaan heeft tengevolge van een verkeersongeval, waarvan hij de volledige verantwoordelijkheid toeschrijft aan verweerder; met de vergoedende intresten, de gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien uit de bestanddelen der zaak blijkt dat op 26 Mei 1948 een aanrijding plaats had tussen de auto, bestuurd door verweerder en rijdende op de Tiensesteenweg te Kessel-Loo, richting Tienen, en de auto van aanlegger, komende van de Martelarenlaan, die ter hoogte van de aansluiting van deze laan met de Tiensesteenweg deze steenweg opreed om zich naar Leuven te begeven;

Aangezien aanlegger de verantwoordelijkheid van deze botsing toeschrijft aan de bestuurder van verweerders auto die, alhoewel op de hoofdbaan rijdende, de linkerzijde van de steenweg niet zou vrijgelaten hebben (art. 27-1°) en daarenboven in strijd met art. 36-4°, een voorstekingsmanoeuvre zou aangevangen hebben op een aansluiting; dat volgens verweerder integendeel de schuld van de botsing bij aanlegger zou liggen, die zijn doorgangsprioriteit eenvoudig zou geschonden hebben en tevens zou nagelaten hebben bij het afslaan naar rechts een zo kort mogelijke bocht te nemen (art. 31 par. 1);

Aangezien uit de bestanddelen en omstandigheden van het ongeval echter blijkt en dient afgeleid te worden dat het te wijten is geweest aan beide autobestuurders en vooral aan de daad van verweerders aangestelde die, zelfs in de veronderstelling dat hij niet verplicht was wegens belemmering de uiterste rechterzijde van de steenweg te volgen, niettemin de fout begaan heeft het tramrijtuig dat hij volgde links te willen voorbijsteken op een aansluiting;

Aangezien de stand van de voertuigen op het ogenblik van het ongeval evenals de afgelegde verklaringen dienaangaande geen ernstige twijfel overlaten dat, indien verweerders auto achter de tram was blijven rijden in plaats van er plots van achter uitgereden te komen om klaarblijkelijk een voorstekingsmanoeuvre uit te voeren, aanlegger niet verrast ware geweest en over voldoende ruimte had beschikt om de steenweg zonder gevaar op te rijden;

Aangezien aanlegger van zijn kant ook schuld heeft aan het ongeval; dat immers, ziende dat een tram in aantocht was gevolgd door een auto, die meer links dan in het midden van de weg reed, hij gehouden was tot de grootste oplettendheid en voorzichtigheid om alle gevaar van botsing te vermijden, met de rijtuigen die over de hoofdweg reden; dat in verband hiermede nog dient te worden aangestipt dat aanlegger ook verzuimd heeft zijn bocht zo kort mogelijk te nemen;

Aangezien verweerder behoort te worden aansprakelijk gesteld voor $\frac{2}{3}$ en aanlegger voor $\frac{1}{3}$;

Aangezien het bedrag van aanleggers schade, belopende 4.789,50 fr., niet ernstig kan betwist worden; dat de door verweerder bij tegeneis gevorderde schade, bedragende 9.615,50 fr., ook gerechtvaardigd is; dat deze tegeneis niet verjaard is, zoals aanlegger het zou willen doen aannemen, daar hij ingesteld werd binnen de nieuwe termijn van één jaar, die op 19 Mei 1949 ingang heeft genomen tegenover al de partijen;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpende;

Uitspraak doende op de hoofdvordering;

Veroordeelt verweerder tot betaling van $\frac{2}{3}$ der som van 4.789,50 frank met de vergoedende intresten op dit bedrag, de gerechtelijke intresten en $\frac{2}{3}$ der kosten;

Uitspraak doende op de tegeneis;

Verklaart deze ontvankelijk en ten gronde beslissende;

Veroordeelt aanlegger tot betaling aan verweerder van $\frac{1}{3}$ der som van 9.605,50 frank met de vergoedende intresten op dit bedrag, de gerechtelijke intresten en $\frac{1}{3}$ der gerechtskosten.

NOOT: De in bovenstaand vonnis aanvaarde mening, dat de dagvaarding in conventie ook stuiting medebrengt van de verjaring van de reconventionele vordering van gedaagde is o.i. onjuist. Zij miskent het beginsel van de relatieve werking van de burgerlijke stuiting: « De persona ad personam non fit interruptio ».

Behoudens de gevallen van hoofdelijkheid en ondeelbaarheid werkt de stuiting alleen ten behoeve van de schuldeiser, die de stuitende handeling heeft verricht om zijn recht te bewaren, niet ten behoeve van anderen, dus ook niet ten behoeve van de reconventionele eiser.

Zie: De Page, VII, n° 1202-1206; Planiol-Ripert, Trait Élémentaire de Droit Civil 4° druk, I, n° 3198; Rép. prat. Droit belge, V° Prescription en matière civile, n° 313-322.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton. — 13 Januari 1949

Rechter: M. Jans.

Advocaten: Mrs. E. Vrints, Callewaert en Valvekens.

Aansprakelijkheid. — Betekenis van het begrip « onder zijn bewaking hebben » in art. 1384, lid I, slot B. W.

Art. 1384, lid 1, slot, B. W., stelt hem, die de zaak onder zijn bewaking heeft, waardoor de schade is veroorzaakt, daarvoor aansprakelijk, onverschillig of hij er de eigenaar van is of niet.

De in die bepaling bedoelde « bewaking » is het juridisch bewakingsrecht en niet een louter materiële bewaking.

De bewaker van een zaak is hij, die ze voor eigen rekening gebruikt, er het genot van heeft of ze bewaart met recht voor toezicht, beheer of contrôle.

Art. 1384 B. W. is gegrond op een fout van de bewaker, welke fout bestaat in het onder zijn toezicht hebben of behouden van een voorwerp, dat een gebrek heeft.

Deze fout is slechts denkbaar, indien de bewaker in de mogelijkheid verkeert het gebrek te verhelpen.

Smeets t/ Wwe Wanner.

Wwe Wanner t/ Stad Antwerpen.

Gezien de voorgaanden der zaken en inzonderheid:

1° Ons tussenvonnissen de dato 23 September 1948, waarbij de heer Jan Smits, bouwkundige te Antwerpen, werd aangesteld als deskundige;

2° Het verslag van deze deskundige de dato 1 October 1948;

Overwegende dat partij Wanner eigenares is van het huis, gelegen te Antwerpen, Lange Leemstraat 242;

Overwegende dat het aanpalend huis, gelegen Lange

Leemstraat 241, bewoond is door partij Smeets; Overwegende dat in de kelders van het huis, bewoond door partij Smeets, water is doorgedrongen komende van de eigendom van partij Wanner en schade veroorzaakt heeft aan de koopwaren, toebehorende aan partij Smeets en welke in voormelde kelder opgesteld waren;

Overwegende dat de deskundige vastgesteld heeft dat de insijpelingen voortgekomen zijn van een riool van het huis der partij Wanner, welk riool zich bevindt langsheen de scheidsmuur tussen de eigendommen; dat de oorzaak van de insijpelingen te vinden is in het feit dat het riool verstopt was aan de ingang van het raccordement met het moerriool, op deze plaats bevindt zich een schepput, voorzien van een duiker; deze schepput is gelegen onder het voetpad tegen de voorgevel van het huis en is bedekt met een scheel dat in het encadrement van de put is vastgemetseld;

Overwegende dat de deskundige verklaart dat die wijze van bouwen een constructiefout is, daar zij de bewoners van het huis belet de schepput regelmatig te reinigen;

Overwegende dat verder uit het verslag blijkt dat te Antwerpen het raccordement van de huisriool met de moerriool gemaakt wordt door de werklieden van de stad, doch voor rekening van de eigenaar van wie de stad de kosten terugvordert;

Overwegende dat de deskundige hieruit afleidt dat het raccordement aan de eigenaar van het huis toebehoort;

Overwegende dat hij de mening uitdrukt dat om verdere insijpelingen te voorkomen, het nodig is de schepput met kam onder het voetpad weg te nemen en een behoorlijke rioolduiker te bouwen binnen het huis Wanner, derwijze dat de duiker gemakkelijk door de bewoners van het huis gereinigd kan worden;

Overwegende dat de deskundige de schade, door aanlegger geleden, schat op 9.811,50 frank;

Overwegende dat partij Smeets verklaart haar eis tot deze som te verhogen;

Overwegende dat deze aanvulling van haar eis ontvankelijk is, daar zij voorbehouden werd in de dagvaarding;

Overwegende dat de deskundige zich vergist, wanneer hij uit het feit dat de partij Wanner de kosten van het bouwen van het raccordement aan de stad, die de werken heeft uitgevoerd, terugbetaald heeft, afleidt dat deze partij eigenares geworden is van het raccordement;

Overwegende dat de betaling van bedoelde kosten door de stad gevorderd wordt onder de vorm van een belasting (artikel 6 van het stadsreglement), onder dezelfde titel als de kosten van aanleggen van het straatriool (artikel 5) en van de voetpaden (artikel 7);

Overwegende dat het eigendomsrecht van de aansluiting echter ter zake van bijkomend belang is;

Overwegende dat inderdaad de eis steunt op artikel 1384, 1e al. in fine;

Overwegende dat deze bepaling hem verantwoordelijk verklaart voor de schade, veroorzaakt door een levenloos ding, die de bewaking er over heeft, zonder te onderscheiden of hij er eigenaar van is of niet (De Page, T. II, n° 1005; Verbr., 25 Maart 1943, Pas. 1943, I, 110);

Overwegende dat de bewaking, waarvan sprake, het juridisch bewakingsrecht is en niet een loutere materiële bewaking;

Overwegende dat de bewaker van een ding degene is die het voor zijn eigen rekening gebruikt, er van

geniet of het bewaart met recht van toezicht, beheer en contrôle (zelfde arrest);

Overwegende dat inderdaad artikel 1384 gegrond is op een fout van de bewaker, welke fout bestaat in het feit dat hij onder zijn toezicht heeft of behoudt een voorwerp dat een gebrek heeft (Verbr., 26 Mei 1904, Pas. 1904, I, 246; Verbr., 19 October 1911, Pas. 1911, I, 518; zie ook Revue Critique de Jurisprudence belge, 1948, bl. 157 en volg., in het bijzonder de nota van Prof. G. Dor);

Overwegende dat deze fout slechts denkbaar is, wanneer de bewaker in de mogelijkheid verkeert het gebrek te verhelpen;

Overwegende dat in casu alleen de stad Antwerpen in de hierboven omschreven voorwaarden verkeert, dat zij het raccordement gebouwd heeft en dat zij alleen het recht heeft het voetpad open te leggen en de staat van het raccordement na te zien;

Overwegende dat partij Wanner of haar rechtsvoorganger in de onmogelijkheid verkeren enig toezicht er op uit te oefenen en dat bijgevolg alle fout van huntenwege uitgesloten is;

Overwegende dat trouwens de stad Antwerpen het raccordement aangelegd heeft en verantwoordelijk is voor de constructiefout die zij gemaakt heeft;

Overwegende dat uit bovenstaande beschouwingen volgt dat de eis, ingesteld door partij Smeets tegen partij Wanner, ongegrond is;

dat dienvolgens de eis in vrijwaring, ingesteld door partij Wanner tegen de stad Antwerpen, zonder voorwerp is;

Overwegende dat partij Smeets geen rechtstreekse vordering tegen de stad Antwerpen heeft ingesteld;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, verklaren de door partij Smeets tegen partij Wanner ingestelde vordering ongegrond;

Wijzen haar af; verwijzen partij Smeets in de kosten van hare vordering, alsmede in de kosten van het deskundig onderzoek; al deze kosten belopende 1.069 frank;

Verklaren de door partij Wanner tegen de stad Antwerpen ingestelde eis in vrijwaring zonder voorwerp en bijgevolg insgelijks ongegrond, wijzen hem af, verwijzen partij Wanner in de kosten van haar eis in vrijwaring.

BIBLIOGRAPHIE

SCHULDIG ZIJN, door **Gerrit Theodoor KEMPE** (Prof. Dr.). — Utrecht, 1950. (N.V. Dekker & Van De Vegt). — 31 bl.

Dr Kempe werd onlangs door H. M. de Koningin der Nederlanden benoemd tot buitengewoon hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, en zal er onderwijs geven in de criminele sociologie, de criminele psychologie, en de leer van de straf.

Zijn benoeming werd met vreugde begroet door de talrijke vrienden die hij in België telt, en waarvan er enkelen tegenwoordig waren bij de redevoering die hij hield, op 27 Maart j.l., in het groot-auditorium te Utrecht, ter aanvaarding van het bekomen ambt.

Prof. Kempe heeft zijn oratie gewijd aan het «Schuldig zijn». Hij heeft er een niet gewoon begrip van uiteengezet en het uitwerksel van dit begrip op de voorlichtingstaak onderzocht.

Van voren af nam de redenaar zeer duidelijk stelling: de benadering van de mens, vanuit het biologisch determinisme, vermag slechts een sterk gereduceerd mensbeeld op te leveren.

Jarenlang werd de persoon van de delinquent over het hoofd gezien: *zijn* ganse zijn werd «vanuit het bepaald vergrijp gequalificeerd».

En toen men zich om het *zijn* van de dader bekommerde, werd dat *zijn* gereduceerd tot een louter crimineel biologische type, dat men dacht het product van aanleg en milieu te zijn.

Twintig jaar geleden nochtans boekte men vernieuwingen in het psychologisch denken: het vóór-wetenschappelijk postulaat van de psychologie werd: de ontmoeting van mens en medemens.

Men poogde zich in de persoonlijkheid van de onderzochte persoon «in te leven», maar men bleef bij aspecten-beschouwing, bij nevens elkander lopende doorpeelingen die slechts kunstmatig werden gesynthetiseerd, «met behulp van het construerend intellect des onderzoekers pasklaar gemaakt».

Nu vestigt het existentialisme van Heidegger en Binswanger de aandacht op het in-de-wereld-zijn, op het *Daseinsmodus*, op de ontmoeting «mens-wereld». Het essentiële vraagpunt is dat van de integratie van de mens in de wereld, van de aanpassing van zijn wezen aan de andere wezenlijkheden, van het «*être pour autrui*», van het «*liebend mit einander sein*».

Prof. Kempe stelt vast dat de consequenties hiervan bijkans duizelingwekkend zijn, en vele algemeen aangenomen begrippen steriel stellen. Aanleg en milieu verliezen hun zelfstandige betekenis; het psychopathiebegrip wordt ontzenuwd; de seksuele afwijkingen worden heel nieuw toegelicht.

Schuldig zijn, zegt de redenaar, is het prijs geven van de gemeenschap, het ontwerpen van een onbestaanbare wereld, het misdadig bestaan, de «op vernietiging van het met de ander zijn gerichte wijze van in-de-wereld-staan».

De taak van de onderzoeker bestaat dus in de ontdekking van dit diepte-feit, en in het duidelijk maken er van voor de rechtbank. Wellicht vergt deze taak a.h.w. het zeggen van het onzegbare.

*

Tijdens de toespraken van de redenaar tot zijn Meesters en vrienden was het werkelijk ontroerend vast te stellen hoe diepgemeende gebondenheid bestaat tussen professor Pompe en zijn oud-leerlingen Baan en Kempe.

En men begreep dat de feestredenaar kon verklaren: «Zonder Pompe zou deze *oratie* niet zijn uitgesproken; zonder Baan zou *deze* oratie on gezegd zijn gebleven.»

S.V.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Voordracht van Mr Hendrik Marck

Op Vrijdag 31 Maart had in de Kapel van Burgondië een vergadering plaats van de Vlaamse Conferentie der Balie, waar door Mr Hendrik Marck het woord werd gevoerd.

Als onderwerp van zijn spreekbeurt had onze confrater gekozen: «Het parlementair leven van na 1918 tot heden: bijzondere gebeurtenissen, voorname figuren, een blik achter de schermen».

Dit onderwerp was vanzelfsprekend van aard om grote belangstelling te wekken voor deze voordracht. De aanwezigen zijn dan ook rijkelijk beloond geworden en hebben kunnen genieten van een zeer persoonlijke en zeer originele uiteenzetting betreffende de politieke ervaringen van Mr Marck als parlementair.

Van de volksvertegenwoordigers, die na de eerste wereldoorlog samen met Mr Marck hun intrede deden in het parlement, zijn er thans nog slechts zes overgebleven. Sedert 30 jaar heeft Mr Marck alle wisselvalligheden van het parlementaire leven medegemaakt in de meest verscheiden hoedanigheden, als eenvoudig parlamentslid, als quaestor en ondervoorzitter van de Kamer en als minister. Deze rijke ervaring heeft hem de gelegenheid gegeven op de hoogte te zijn van oneindig veel wetenswaardigheden, die hij op passionante wijze aan zijn toehoorders heeft medegedeeld. Hij heeft ook omgang gehad met alle mogelijke personaliteiten die een rol gespeeld hebben in het Belgisch politiek leven en in zijn voordracht heeft hij zeer vele van deze personaliteiten op de meest pittoreske wijze voorgesteld, hun kleine en ook hun grote kanten doen uitschijnen en zijn toehoorders vergast op een feest van geestige anekdotes.

Mr Marck bracht ook de parlementaire strijd in herinnering die gevoerd was geworden rond de stemming van de wet van 1935 op de vervlaamsing van het gerecht, waarin hij zelf zulk een belangrijke rol heeft gespeeld.

Als slotsom maakte Mr Marck het bilan op van de gunstige en ook van de nadelige zijden van het parlementair regime. Het bleek hierbij dat het positieve werk door het parlement verricht zonder twijfel zwaar weegt en dat de nadelige facetten van het systeem, — hoe wezenlijk ze ook zijn —, voorzekeer tegen de nuttige prestaties niet opwegen.

De spreker werd op hartelijke wijze door de d.d. Voorzitter Mr Van Baarle bedankt, die in uitstekende bewoordingen de belangrijke rol deed uitschijnen die Mr Marck zelf in het parlementaire leven gespeeld heeft en die vooral in herinnering bracht welke grote dankbaarheid de Vlamingen en inzonderheid de Vlaamse juristen aan het noeste werk van Mr Marck verschuldigd zijn.

VL. CONFERENTIE BIJ DE BALIE VAN HET HOF TE GENT

Het bestuur heeft, buiten de pleitoefeningen voor de prijs van Minister van State De Schrijver, de volgende openbare vergaderingen vastgelegd, waarvoor de belanghebbenden zich gelieven vrij te houden.

Zaterdag 22 April te 16,30 uur in de zaal van het Hof van Beroep, voordracht door Meester RENE VICTOR over «Vijftien jaar Vlaams Rechtsleven sinds de wet van 1935»;

Donderdag 4 Mei te 16,30 uur, voordracht door Mevrouw Prof. Mr. HAZEWINDEL van de Universiteit van Amsterdam over « Conflict tussen Wet en Geweten »;

Zaterdag 10 Juni te 17 uur in de zaal van het Hof van Assisen voordracht met lichtbeelden door de Heer Procureur Generaal H. BEKAERT over « Open Gevangenissen ».

Deze laatste voordracht zal gevolgd worden door een bezoek, onder leiding van de voordrachtgever, op Zaterdag 17 Juni aan de gevangenissen van Hoogstraten-Merksplas. Een aangepaste omreis is ingericht. De Magistraten zullen hier de eregasten zijn.

Komt ten slotte de uitstap naar Amsterdam over drie dagen 8-9-10 Juli, als sluitsteen van dit rechterlijk jaar.

NECROLOGIE

RECHTER J. SWENNEN

De magistratuur der Antwerpse Rechtbank is in de laatste weken diep beproefd geworden. Zopas werd in een plechtige zitting hulde gebracht aan de nagedachtenis van de Heer Rechter G. Desolre, wanneer ons het onverwacht bericht toekomt van het overlijden van de Heer Rechter J. Swennen.

Evenals zijn betreurde collega Desolre was de Heer Swennen een van de ijverigste en meest bekwame leden der Antwerpse Rechtbank en het heengaan van deze beide magistraten betekent voor deze rechtbank een uiterst gevoelig verlies.

De Heer Swennen genoot vanwege zijn collegas en vanwege de leden der balie een diepgaande sympathie en een oprechte waardering. Hij was een voorbeeld van nauwgezette plichtvervulling en de arbeid, die hij als magistraat presteerde, was ontzaglijk. De vonnissen, die door hem werden uitgesproken, waren steeds gekenmerkt door een grondige studie van het behandelde geval en tevens was steeds de oplossing ingegeven door het gezond verstand. In strafzaken paarde hij aan klaar inzicht in de toestanden een diep gevoel voor billijkheid en menselijkheid.

Nog vóór enkele dagen vervulde hij op de Rechtbank zijn ambtsplichten met de hem eigen nauwgezetheid en het bericht van zijn plotseling overlijden heeft op de pijnlijkste wijze zijn collegas en de balie verrast.

Er zal op een plechtige zitting der Rechtbank hulde gebracht worden aan zijn nagedachtenis.

Het Rechtskundig Weekblad biedt aan zijn nabestaanden de uitdrukking aan van zijn innige deelneming in hun zware rouw.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen. — Maart 1950. — Nr 3.

J. Van Houtte, Nietigheid van overeenkomsten wegens belastingsontduiking. — Rechtspraak.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift. — Maart 1950 nr 7.

J. Lindemans, In hoever zijn de vermoedens van

vermogenaccessen inzake extra-belasting, nog geldig na 31 December 1949? — Inkomstenbelastingen. — Indirecte staatsbelastingen. — Congoëse en buitenlandse belastingen.

Tijdschrift voor Sociaalrecht en van de Arbeids-gerechten. — Nr 2 1950.

Mason Albert, La Chambre pour ouvriers et le contrat de travail. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad. — Nr 13 van 1 April 1950.

Prof. Mr. W. Pompe, Naam en persoon in het strafproces. — Mr. J. A. Schuering, De beroepstermijn van de Ambtenarenwet. — Prof. Dr. V. E. Korn, Mr. F. D. E. Van Ossenbruggen. — Mr. I. Koopman, Afdoeining buiten proces. — Mr. E. R. von Gelderen, Ontslag om dringende reden. — Mr. W. H. Vermeer, Het fossiele « ius de non evocando ». — Mr. G. van Ginsbergen, Expertisekosten en art. 284 K.

Nederlands Juristenblad. — Afl. 14 van 8 April 1950.

Mr. E. Brongersma, Overheid en openbare zeden. — Mr. J. Van Der Esch, Het recht om tot een vereniging als lid toe te treden.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — Nr 4133 van 8 April 1950.

Mr. A. Van Oven, Het systeem van F 272. — H. Jensema, Objectivering van goede trouw en miskenning van de tekst van art. 587 B.W. — Fiscale rechtspraak van de Hoge Raad.

Journal des Tribunaux. — 2 April 1950 nr 3847.

Marc Ancel, L'Avocat et le droit comparé. — W. Verougstraete, La loi du 18 mars 1950 modifiant les articles 445 et 54 de la loi du 9 juillet 1926 organique des Conseils de Prud-hommes.

Journal des Tribunaux. — Nr 3848 van 9-14 April 1950.

Arm. Mergen, La femme devant la défense sociale. — E. Beyens, De la possibilité d'appliquer, dans certains cas de filiation naturelle, la loi du 22 mars 1940 relative à l'adoption pour éviter les reconnaissances de complaisance ou y remédier.

Jurisprudence du Port d'Anvers. — Vol. 9 & 10.

Lionel Tricot, De l'influence de la faute lourde sur le droit du transporteur maritime de limiter sa responsabilité. — Rechtspraak.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités. — Nr 2 Februari '50.

Rechtspraak.